

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
AÇILIŞ KONUŞMASI

22 Aralık 2006
Ankara Sheraton Oteli

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Bakanım, sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün hep birlikte, sıcaklığını henüz yitirmemiş, kapsamlı bir siyasi tartışmanın ortasında, soğukkanlı bir değerlendirme yapabilmek için biraradayız. Türkiye-AB ilişkilerinde son yaşanan gerginlik, hepimizi, bir yandan Türkiye'nin gelecekle ilgili planlarını yeniden değerlendirmeye, bir yandan da 2007 gündemine ilişkin görüş ve düşünceleri ortaya koymaya sevk etti.

AB ile yaşanan olayları daha önce de değerlendirdik. Özetleyecek olursak, yaşananlar, AB içinde bir grup ülkenin, verdikleri sözlerin arkasında durma iradesini gösterememelerinin ve geçmişte yaptıkları hataları örtbas etme çabalarının bir ürünüdür. Çok açıktır ki, Kıbrıs sorununun çözümünü güçleştiren adımı Avrupa Birliği, Annan Planı iki toplumda referanduma sunulmadan önce, Güney Kıbrıs'a üyelik garantisi vererek atmıştır. Bu şekilde çözümü imkânsız hale getirmiştir. Ardından, Kuzey Kıbrıs'ta izolasyonun kaldırılması sözünü vermiş ve tutmamıştır. Sonunda, Kıbrıs'taki çözümsüzlükle yakından ilgili olan limanlar sorununun arkasına gizlenen birkaç AB ülkesinin, süreci yavaşlatma veya yönünü değiştirme politikalarına teslim olmuştur.

Bizim için önemli olan sürecin devam etmesidir. Çünkü bu, orta vadeli bir perspektif içinde değerlendirilmesi gereken bir süreçtir ve burada temel mesele, kısa vadeli iniş-çıkışların Türkiye'nin tam üyelik perspektifini zedelememesidir.

Orta vadede ilişkilere sağduyunun egemen olması kaçınılmazdır. Avrupa Birliği'nin temel stratejik kaygılarını oluşturan

- Küresel ekonomik rekabet gücünün artırılması,
- Avrupa'nın yaşlanan nüfus yapısının yaratabileceği olumsuzlukların giderilmesi,
- Enerji güvenliğinin sağlanması,
- Avrupa güvenlik ve savunma politikalarının hayata geçirilmesi,
- Göç, örgütlü suç ve terörle mücadeleyi de kapsayan iç güvenlik alanında işbirliği yapılması,

Türkiye'yi dışlayarak gerçekleştirilebilecek hedefler değildir.

Türkiye ise, AB'nin kendisine önereceği başka her türlü statüye mutlak olarak kapalı olduğundan, Avrupa'nın hedeflerine ulaşmasının tek yolu Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğidir.

Ocak ayında Almanya'nın AB dönem başkanlığı başlıyor. Almanya'dan beklentimiz, teknik açıdan hazır olan tüm başlıklarda müzakereleri açması ve Kıbrıs'ta izolasyonları kaldırma konusunu sonuçlandırmasıdır. Sayın Merkel'in "ahde vefa" sözünün samimiyeti de bu tutumda sınırlanacaktır.

Bizim bugün, burada asıl üzerinde durmayı arzu ettiğimiz konu, ülke yönetiminin bütün bu süreçteki görünümüdür. Bize göre en rahatsız edici görüntü, Türkiye'nin, sürecin en kritik anında, tek ses olarak konuşamamış olmasıdır. Bu durum, siyasi sorumluluğu sırtlamış olan hükümetin manevra alanını daraltmakla kalmamış, Avrupa'da, yapay söylemlerle süreci yavaşlatmaya çalışan ya da tam üyeliği Türkiye'ye fazla gören kesimlerin elini güçlendirmiştir. Demokrasinin temel kuralının, siyasi iradenin üstünlüğü olduğunu unutmamalıyız.

AB ile ilişkilerimizi içerden bir bakışla değerlendirmeye devam edecek olursak, burada hükümete de bir eleştiri getirmemiz gerekir. Hiç kuşkusuz, hükümet AB konusunda çok önemli bir atılım gerçekleştirmiştir. Ancak, son bir yılda, en azından ülke kamuoyunun sürece verdiği desteği korumak ve artırmak için gerekli çalışmalar yapılamamıştır. Çalışmaların teknik düzeyde gerektiği gibi ilerlemesi yeterli görülmüş, AB nezdinde, siyasi planda ülke ülke markaja yeterince başvurulmamış, kamuoyu iletişimde ise son derece zayıf kalmıştır.

Bunun için en çarpıcı örnek, AB Komisyonu tavsiye kararının açıklanmasından sonra ortaya atılan limanlar ve Kıbrıs'ta kalıcı çözüm ile ilgili formüldür. Hükümetin bu başarılı açılımı en azından uluslararası kamuoyunun, Kıbrıs konusunu yeniden düşünmesini, AB'nin bu konuda yaptığı hataların bilincine varmasını tetiklemiştir.

Ama bu manzara bize şunu da düşündürmektedir: 26 Ocak 2006'da Türkiye tarafından Kıbrıs konusunda bir açılım yapılmıştır. O zaman bu açılım Avrupa'da mekik dokuyarak iyi anlatılmış olsaydı, çağdaş iletişim araçları, yöntemleri kullanılarak bir kampanya görünümünde kamuoylarına aksettirilseydi, belki de bugün farklı bir noktada olurduk; en azından Türkiye'nin haklı perspektifini kavratma çabası Komisyon'un tavsiye kararının arasına sıkışıp kalmazdı.

Değerli üyeler,

Türkiye, 1999 Helsinki zirvesinden bu yana demokratik standartlar, rekabetçi piyasa ekonomisi ve açık toplum olma yolunda çok önemli mesafeler kat etmiştir.

Bugün Türkiye, reform arayışını hızlandırmış, politika oluşturmada daha fazla evrensel unsuru dikkate alan, daha açık ve daha rekabetçi bir ülke konumundadır. Türkiye, AB yönelimi sayesinde, 1990'ların öngörü ve reform yeteneği sınırlı politika pratiğinden, reform kapasitesinin arttığı bir sürece geçiş sağlamıştır.

Türkiye büyük bir yapısal ekonomik dönüşüm içindedir. Ekonominin birçok alanında, özellikle kamu finansmanında ve bankacılık sisteminde, yapısal temeller güçlenmektedir. Eğitim reformu, teknoloji geliştirme ve inovasyon politikaları gibi yatay programlarda önemli gecikmelere rağmen, bölgemiz içindeki işleyen az sayıda piyasa ekonomisinden birine sahip durumdayız.

Aynı şekilde, bireysel ve kolektif özgürlükler alanlarında henüz mükemmel düzeye ulaşmamış olsa da, bölgedeki az sayıda işleyen demokrasilerden biriyiz. Çağdaş normlara yaklaşan siyasal yapımızı, her geçen gün adım adım geliştiriyoruz.

Bölgede güçlü bir potansiyele sahibiz. Etki alanımız geniş. İş bağlantılarımız kuvvetli. İçeride strateji eksikliği ve dışarıda bölgesel güvenlik handikaplarını aşabildiğimiz zaman büyük atılımlar yapacak güce sahibiz.

Yeri gelmişken söylemeden geçemeyeceğim: Türkiye'nin AB tam üyelik hedefine kilitlenerek bölgesindeki potansiyellerden uzaklaştığını ileri sürenler var. Oysa tam tersine, Türkiye Avrupa yolunda ilerledikçe, Balkanlar, Karadeniz, Kafkaslar, Orta Asya, Akdeniz ve Orta Doğu'daki siyasi ekonomik ilişkilerini geliştirecektir. Ya da tersine, bu bölgelerdeki ilişkileri geliştikçe, Avrupa yolunda daha hızlı ilerleyecektir.

Bizce son derece açık olan bu potansiyel gelişme kapasitesi ve buna uygun temel yönelişimiz, her konjonktürel dalgalanmada tartışılır hale gelmemelidir. İç siyasi çekişmeler veya dış siyasetteki döngüler, ana gayesi daha müreffeh bir toplum yaratma olan AB yönelimine zarar vermemelidir.

Türkiye'nin AB üyeliği politikası, ne Kıbrıs sorununa ne de mevzuat uyumuna indirgenebilecek bir olgudur. Bir Cumhuriyet idealidir, ulusal bir projedir, partilerüstü bir politikadır. Bir gün muhakkak Kıbrıs problemi çözülecek, bir gün şüphesiz Türk mevzuatı AB mevzuatına uyarlanacaktır, önemli olan o gün Türkiye'nin hangi refah düzeyinde olduğu, demokrasisinin derinliği, teknoloji geliştirme kapasitesi, bilgi toplumunun neresinde olduğu, bölgesel kalkınmışlık farkını ne derecede giderdiği olacaktır.

Türkiye'nin 2015 yılına kadar 6 milyon kişi için istihdam yaratması gerekmektedir. Bu da bizim tarım dışı sektörde yılda ortalama 550-600 bin kişiye iş yaratmamız demektir. Bunun için, 5 yıldır süren ve ortalama % 7.5 olan büyüme hızımız önümüzdeki yıllarda da ortalama % 7 civarında gerçekleşmelidir. Bu şekilde bir büyüme hızı tutturabilirsek, kişi başına milli gelirimiz de 7.500 €'yu yani AB ortalamasının yarısını yakalayabilecektir.

Türkiye'nin ulusal çıkarları bu tabloyu yaratabilmekte yatmaktadır. Bunu yaratabilmek demek, büyüme, istihdam ve özgürlük vizyonu içinde, hem bulunduğumuz coğrafyanın nimetlerinden azami ölçüde yararlanmak, hem de iç ve dış siyasi dalgalanmalardan arındırılmış bir şekilde AB yönelimine hız kazandırmak demektir.

Ulusal çıkar tarifi bu zeminde yapılmalıdır. Bizi ekonomik ve siyasi istikrardan uzaklaştıran, toplumsal uzlaşma ve barış ortamına zarar veren, reform sürecini kesintiye uğratan, hedeflediğimiz tablonun oluşmasını geciktiren, engelleyen her türlü tutumdan uzak durulmalıdır.

Değerli üyeler,

2007 yılında ekonomik ve siyasi istikrar içinde, reformlar kararlılıkla sürdürüldüğü, açık müzakere başlıklarında hızlı uyum perspektifiyle hareket edildiği takdirde 2008 ve sonrasında Türkiye'nin önü dikkate değer biçimde açılacaktır. Bunun için aşağıda sıraladığımız noktalarda ilgili tüm kesimlerin sorumluluk içinde hareket etmeleri gerekli olacaktır.

- 1) **Cumhurbaşkanlığı seçimleri toplumsal uzlaşma içinde gerçekleştirilmelidir.** Cumhurbaşkanlığı makamı, sosyal ve tarihsel kökleri itibarıyla de, bugünkü işlevleri itibarıyla de bir uzlaşma ve uzlaştırma makamıdır. Bu yalnızca devlet organlarının sağlıklı çalışması açısından değil, toplumsal huzur açısından da önemli bir noktadır.
- 2) **Genel seçimler zamanında yapılmalıdır.** Bu yalnızca ekonomik istikrar açısından yaklaştığımız bir konu değildir. Türkiye önüne çıkan her dönemsel sorunu erken seçime başvurarak çözüme alışkanlığından kurtulmalıdır.
- 3) **Hükümet, gerek reformlar gerekse AB uyumu bakımından aktif bir icraat sergileyerek, genel seçimlerin zamanında yapılmasını, ülke yararına kullanmalıdır.** Türkiye 2007 yılında, yılların gündemi olan vergi, sosyal güvenlik, sağlık ve yargı sistemine ilişkin reformlarını mutlaka tamamlamalıdır. Müzakere başlıkları fiilen kapanmaya hazır düzeye getirilmelidir.
- 4) **Mali disiplinden taviz verilmemeli, özerk kurumların ekonominin makro hedeflerini gerçekleştirme konusundaki çabalarına destek verilmelidir.** Gerek bütçe disiplininin korunması, gerekse enflasyon hedeflerinin tutturulması 2007 yılında hayati önem taşıyan konular olarak görülmelidir.
- 5) **Hükümet ülkede zaman zaman tedirginlik yaratan konuların gündemi işgal etmesine engel olmalıdır.** Toplumun geniş kesimlerinde laiklik konusunda kaygı uyandıran kimi çıkışların yarattığı atmosfere, bir de, kamu yönetiminde liyakat ve becerinin ikinci plana atıldığı görünümünü veren kadro seçimleri eklendiğinde, ortaya sıkıntı verici bir tablo çıkmaktadır.
- 6) **Kısa vadeli bakış açılarıyla yürütülen muhalefetin, orta ve uzun dönemde, Türkiye'nin ulusal çıkarlarına zarar verdiği gözden kaçırılmamalıdır.** Ülkeyi hedeflerine ulaştıracak somut programlarla toplumun önüne çıkan, çağdaş vizyona sahip ve etkili bir muhalefete Türkiye her zaman büyük ihtiyaç duymaktadır.
- 7) **AB ile ilişkilerde tüm kesimler duygusallıktan uzak, uzun vadeli ve soğukkanlı bir bakış açısıyla konuya yaklaşmalıdır.** Türkiye tam üyelik perspektifini muhafaza ettiği sürece, hedefine adım adım yaklaşacak ve kendisinden yana tavır alan cepheyi genişletecektir. Orta vadeli bir perspektif içinde, Avrupa'ya egemen olmuş gibi görünen bugünkü dar bakışlı, kısa vadeli politikaların devreden çıkmasının sağlanması için, elimize daha çok fırsat geçecektir.

Yukarıda sıraladığımız hususlar bir bütündür. Bu hususlardan birinin bile eksik kalması Türkiye'nin hedeflerine ulaşmasını zorlaştıracaktır. Dünya konjonktürü önümüze yeterince sorun, engel çıkarmaktadır. Bir de biz kendimizi engellemeyelim.

2007 yılı, bir olgunluk sınavı ile karşımıza çıkmaktadır. Bu sınavı da başarıyla atlatırsak, ülkemiz gelişmiş ülkeler arasında yerini alma idealine doğru çok büyük bir adımı atmaya başlamış olacaktır.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.